

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

STATENS PÆDAGOGISKE
STUDIESAMLING
FREDERIKSBERG ALLE 22
77 V

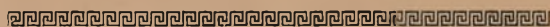

FÅREVEJLE HØJSKOLE

Eleveforeningens blad Sølvsnoren

56. årg. . 1966 . 4.

Jeppe Åkjær

Elevforeningens bestyrelse:

Missionær Aa. H. Lund, Orla Lehmannsgade 2¹, Vejle (formand)

Forstanderinde, frk. Esther Pedersen, Grønnevej 112, Virum

Sygeplejerske frk. Gunhild Holmgård Pedersen, Grumstolvej 27, Højbjerg

Sygeplejerske frk. Grethe Pilegård, Amtssygehuset, Gentofte

Sygeplejerske frk. Annelise Eriksen, Amtssygehuset, Roskilde

Hr. købmand H. Hansen, Nygade 13, Kalundborg

Hr. fabrikant Vald. Olsen, Tølløse

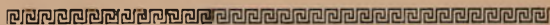
Lærerinde frk. Dagmar Bork, Fårevejle Højskole, Fårevejle st.

Kasserer: Højskolelærer Bent Davidsen, Fårevejle
Giro nr. 8701

Adresseforandringer meddeles til postvæsenet

Redaktør: Forstander Poul Jepsen, Fårevejle Højskole, Fårevejle

Tryk: Sjællands Tidende, Holbæk

1866—1966

Hvad var vel i verden det fattige liv
med al dets fortærende tant,
om ikke en plet med en dal og lidt siv
vort hjerte i skælvinger bandt!
Om ikke vi drog fra det yderste hav
for bøjet og rynket at stå
og høre de kluk,
de mindernes suk
fra bækken vi kysset som smål

Her ved moders gamle rok
hun lærte mig at stave,
syngte om »den hvide flok«
og »al hans nådegave«.
Lul-lul! rokken står!
Men dens nyn og sange
vemodsfult mod hjertet går,
når kvældene bli'r lange.

»Her er jeg!«

»Tal, Herre, din tjener hører!«

1. Samuelsbog 3,
vers 4 og 9.

Den tjener, der her er tale om, er Samuel, der blev en stor profet i Israel. Hans mor, Hanna, sagde det sådan: »Om denne dreng bad jeg, og Herren gav mig, hvad jeg bad ham om. Derfor vil jeg også overlade ham til Herren; hele sit liv skal han være overladt til Herren!«

Samuel gør tjeneste i Helligdommen. Han er under oplæring, og der sker meget med ham, for Guds Ånd virker i ham. Hans villighed til at lade sig påvirke udtrykkes flere gange med ordene: »Her er jeg!« Hvor denne positive indstilling, denne villighed, er til stede, kan der opnås det vidunderlige. Det gælder i skolen, også i højskolen. Det betyder, at man får en rigere forståelse af Gudsrigets hemmeligheder, af tingene om os, af andre og af sig selv. Alle dele er nødvendige. Når eleven, lærlingen, tjeneren er villig, er mesteren klar. Det er mesteren, det kommer an på. Men vi ved også, at kun ved åbenhed overfor stoffet modtager eleven noget. Grundtonen må være: »Her er jeg!«

Under alle forhold — også ved afslutningen af en dag — trænger vi til at høre, hvad Gud har at sige os. Og hvis så dette dobbelte: »Her er jeg!« og »Tal, Herre, din tjener hører!« er til stede, bliver der andagt, for andagt betegner, at

man stiller sig ind under ordet og er rede til at lytte.

Gud vil tale med os, for han vil i sin kærlighed træde i fællesskab med os, og det gør han ved at tale til os som person til person. Guds ord er levende og skabende, og hensigten er at kalde os til afgørelse i forhold til ham, og da bliver spørgsmålet, om vi i lydighed vil bøje os for ham, eller vi vil gå egne veje.

Det, vi allerdybest trænger til, er at høre ordene om syndernes forladelse, ordene om en uudslukkelig kærlighed, ordene om de evige arme, der når helt her ned og rækkes ud mod os til hjælp for at leve vort menneskeliv i hans nærhed. Vi har brug for den hjælp, og vi har Jesu ord om, at denne hjælp er til stede.

Måtte der gives os det sind, der vil modtage hans nåde og se hans kærlighed. Der, hvor det sker, bliver der ikke plads for høje tanker om egen kraft eller kunnen. Der bliver der trang for at leve denne nåde ud i tak, tro og tjeneste. Vi bliver aldrig dygtige til det, men det er os nok, at Gud ikke vil slippe os, og at han vil tale til os. Så længe han taler, er der forbindelse, og vi er slet ikke overladt til os selv.

Hannas ønske for sin søn var: »Hele sit liv skal han være overladt til Herren!«. Lad dette ønske om at være i Guds faderhånd også være vort ønske og vor bøn.

P. J.

Aftenandagt d. 7. sept. 1966.

F. H. portrætter

Højskolelærerinde Johanne Mikkelsen

Johanne Mikkelsen, bedre kendt som »Mikkel«, har været i højskolens tjeneste i ca. 25 år, og i den anledning opsøger jeg hende for at få tegnet et F. H.-por-

træt. Som det fremgår af omstående korte biografi, er højskoleårene tilbragt ved tre højskoler, men da langt den største del af tiden er tilbragt i Fårevejle, er det

Johanne Mikkelsen, f. 9.-11.-1912 i Ølby skole ved Struer. Forskolelærerinde 1933 fra Th. Lungs skole, Silkeborg, 1½ års uddannelse på »Marthabo« 1942/43. Faglærer-eksamen 1951 i dansk. 1965/66 årskursus i dansk og samfundslære fra Danmarks Lærerhøjskole. Lærerinde på Nr. Nissum højskole og Haslev højskole og siden 1951 på Fårevejle højskole.

helt på sin plads, at bladet denne gang giver »Mikkel« lejlighed til at fortælle om sine erfaringer i højskolearbejdet.

— *Du er vokset op i en landsbyskole. Er der grund til at glæde sig over, at denne skoletype næsten er udryddet?*

— Det er absolut et savn, at den lille landsbyskole forsvinder, da de trygge, hjemlige forhold aldrig kan være til stede i den store skole; men samtidig vil jeg understrege betydningen af, at alle børnene i dag har adgang til videre uddannelse. Som 12-årig blev jeg ved fars forflyttelse til andet embede afskåret fra at tage denne videre uddannelse, og det har jeg følt som et stort savn.

— *Landsbylærerens datter valgte skolevejen. Hvorfor?*

— Fra jeg var syv år ville jeg være lærerinde. Forskolelærerindeuddannelsen var den gang ganske kort. Jeg, der altid har holdt af børn, er ikke i tvivl om, at denne uddannelse er den helt rigtige til undervisningen af de små. Efter triste arbejdsløshedsår blev jeg lærerinde i Rom skole ved Lemvig. Jeg tænker på denne tid med megen glæde, og både skolemæssigt og åndeligt var denne tid en rig tid.

— *Det blev højskolen, der blev din skæbne. Hvordan gik det til?*

— I 1935 ringede forstander Kaag, Nr. Nissum højskole, og tilbød mig stillingen som lærerinde. Dermed var min livsbane afstukket. Forstander Kaags hjem blev mit andet åndelige hjem. Jeg lærte højskolen at kende, og den tillid, jeg blev mødt med, gjorde, at jeg arbejdede med glæde og modnedes til at løse opgaverne.

Jeg måtte igen ud i folkeskolen nogle år, men jeg vidste hele tiden, at det var i højskolen, jeg ville arbejde, og for at være bedre rustet til det, brød jeg i oktober 1941 op fra børneskolen og blev elev på menighedshøjskolen »Marthabo« i 1½ år.

— *Var der så en vej tilbage til højskolen?*

— Ja, først i 1943 og senere efter besættelsen stod stillingen åben til mig på Nr. Nissum højskole. En sådan tillid varmer. Der kom nu fire rolige arbejdsår, hvor jeg underviste i gymnastik og håndarbejde om sommeren og i almindelige skolefag om vinteren. Men i 1950 vovede jeg at realisere en drøm, jeg havde haft fra mit syttende år, nemlig at specialisere mig i dansk med henblik på en faglærereksamen. Det lykkedes, og i 1951, da Fårevejle højskole blev sygeplejehøjskole, fik jeg ansættelse her og har været her siden med undtagelse af sidste år, da

jeg var på Danmarks Lærerhøjskole og et par meget inspirerende studieophold i Norge og England.

— *Fra det biografiske må vi til det faglige. Hvorfra stammer din store interesse for litteratur?*

— Fra fars bogreol og en meget inspirerende dansk lærerinde, jeg havde som 17 årig.

— *Hvilket mål har du for din litteraturundervisning?*

— Målet med litteraturen er at gøre eleverne til rigere mennesker, sådan som enhver kunststart vil virke, når den er ægte.

— *Hvad forstår du ved værdifuld litteratur?*

— Den litteratur, der skildrer livet i alle dets facetter, men vigtigst: den skal sige sandheden, så sort er sort, og hvidt er hvidt.

— *Har den ældre litteratur noget at sige ungdommen af i dag, eller er de kun optaget af de moderne forfattere?*

— Sigrid Undset siger: »Sæd og skik forandres meget, alt som tiderne skifter og menneskenes tro forandres, og de tænker anderledes om mange ting. Men menneskenes hjerter forandres aldeles ikke alle dage«. — Derfor har ældre og moderne litteratur noget at sige unge af i dag. Da litteraturen er tidens pulsslag, må alle, der vil kende sig selv, deres tid, deres medmennesker søge i litteraturen, og på en højskole, hvor vi siger: Menneske først« og prøver at møde enhver, hvor han eller hun står, må litteraturen være et af de bedste hjælpemidler til at se hele mennesket og dets virkelighed, som det er.

— *Hvad har kursusåret på Danmarks Lærerhøjskole betydet for dig?*

— Et år, hvor alle pligter, undtagen elevens, er væk, har uvurderlig værdi. Man får nye indtryk, nye tanker, friske impulser og dermed mod til at gå hverdagen i møde. Hverdagens gentagelser findes også på en højskole.

— *Hvad nyt er der kommet indenfor faget dansk fra du tog faglærereksamen og til i dag?*

— Der er kommet en del nyt både indenfor litterære studier og selve den daglige danskundervisning, hvor sprogiagttagelse indtager en vigtig plads i stedet for den gammeldags terpen med meget dødt stof. Det har været inspirerende at møde disse nye undervisningsteorier.

— *Har litteratur og forkyndelse noget med hinanden at gøre?*

— Hvis man med forkyndelse — et altfor belastet ord i denne forbindelse — forstår, at man i sin undervisning og livsform på en højskole prøver at stå inde for et livssyn, mener jeg, at ens valg af den litteratur, man skal gennemgå, vil være afhængig af dette livssyn og derfor forkyndende.

— *Til sidst: »Hvilken litteraturform er den mest givende overfor unge?»*

— Jeg tør ikke fremhæve den ene form frem for den anden. For mig har fortælleformen været den mest naturlige. Et citat, som jeg fandt for nogle år siden, kan jeg gøre til mine ord: »At fortælle er at give udtryk for en umiddelbar glæde ved begivenheder og mennesker og ved alt, hvad der lever«.

Dramatikken har fået en stor plads i litteraturundervisningen, fordi man ved elevernes aktivitet giver dem rig lejlighed til at opleve tingene mere intenst; men lyrikken altid forløst mest i mit sind.

P. J.

Afskedstale til forårsholdet 1966

Af lærer Bent Davidsen

FÆLLESSKAB

Da De kom hertil for fem måneder siden for at begynde på Deres uddannelse, gjorde De Dem sikkert visse tanker om den tid, De skulle tilbringe her. Hvorvidt de tanker, De gjorde Dem den gang, har vist sig at passe, kan jeg naturligvis ikke udtale mig om, men jeg vil ikke tro, at alt blev helt sådan, som De havde forestillet Dem det.

De mødte sikkert alle med en forestilling om, at der skulle læres noget her på stedet, og forhåbentlig har den forestilling vist sig at være rigtig. Ja, jeg kan med sikkerhed sige, at der er blevet lært noget. De har en større viden nu, end da De kom. Det skyldes først og fremmest Dem selv — men selvfølgelig også den udmærkede lærerstab! De skal nu ikke falde på maven for os af taknemmelighed af den grund. Det er nemlig vort job at undervise, og vi har, som alle andre, pligt til at gøre vort arbejde så godt, vi kan.

Selvfølgelig er undervisning en skoles første opgave — også en højskoles. — En undervisning, der er så god og reel, som den overhovedet kan blive over for det stof og det fag, vi har med at gøre — og det hvad enten det drejer sig om anatomi, bakteriologi, samfundslære eller kristendom.

Vi bilder os ikke ind, at højskolen har et eller andet vidundermiddel, der kan hældes på eleverne, således at de bliver mennesker, der er sat i gang for resten af livet — så de bli'r engagerede i alt, hvad der foregår omkring dem — så de bliver særligt kuturelle — særligt kristelige — eller noget i den retning.

Somme tider er vi lærere på højskolen vel lidt for tilbøjelige til at ville vække — og skal vi sige forkynde — frem for at undervise. Vi vil give noget. Men fordi man er lærer ved en højskole, går man jo ikke rundt med en eller anden mærkelig åndelig formue, som kan deles ud til

dem, der trænger til det. Nej, vi har et job her, sådan som De har det. Vores er at undervise — Deres at få lært noget.

Men samtidig lever vi på en højskole i et stort fællesskab med hinanden, hvor det ikke er enkelte, der yder noget, og alle de andre der modtager; men hvor vi alle — lærere som elever — modtager og yder noget. Eller sagt på en anden måde: hvor vi påvirker hinanden. For selvfølgelig påvirkes man på en højskole. I undervisningen og i hele den skolemiljø, vi lever i, påvirker vi hinanden. Det er netop det, der gør, at det hele ikke bliver goldt og dødt.

Det, vi vil Dem her, er jo ikke bare at fylde nogle kundskaber på Dem. Vor opgave på højskolen er at undervise, men det er ikke det samme som bare at fylde kundskaber på. Sand undervisning er et fællesskab mellem mennesker om og i et stof — hvor man påvirker hinanden, dvs. blander sig i hinandens tilværelse.

Om det lykkes, det, at undervisningen bliver til mere end fylden kundskaber på, det afhænger af om vi er engageret — om vi vil lade os engagere af det stof, vi arbejder med.

At timerne af og til følte lidt tomme skyldtes måske, at vi lærere ikke har ladet os engagere nok af vort stof. Vi var måske faldet for fristelsen og havde sat den gamle plade på igen. Vi har ikke ladet faget engagere os, således at vi i det — gennem det — har udleveret noget af os selv, og derved været med til at skabe fællesskab. Et fællesskab, hvor det, det drejede sig om, nok var stoffet, men således, at det egentlige var mennesket. Det, at vi, i det vi arbejdede med, kom hinanden ved — greb ind i hinandens tilværelse.

Vi lærere har et ansvar her, og vi har følt og føler det. Vi prøver på at engagere os i det stof, vi skal undervise i. At vi ikke gør det godt nok, det ved ingen bedre end vi selv.

Men i det fællesskab, der er på en højskole, er det som sagt ikke enkelte, der yder noget og alle de andre, der modtager. Vi påvirker alle hinanden, og har derfor alle et ansvar. Det er ikke altid de mest aktive, der yder mest. Heller ikke altid de, der siger mest, eller de, der har den største viden. Der er mangfoldige måder at yde noget på, men man yder vel først for alvor noget ved at være sig selv, så meget at man engagerer sig i det stof, man er fælles om, uden at tænke på pæn indpakning eller pæne meninger.

Her har De også Deres ansvar.

Der har altså været tale om en arbejdsfordeling, når det drejer sig om det stof, vi har arbejdet med. Men om det blev til undervisning i den forstand, at det, der drejer sig om er mennesket og livet, det har vi alle — lærere som elever — et ansvar for. Vi skal hver yde vort ved at engagere os selv — derved modtager vi noget — lære noget om os selv, om hinanden og om livet.

Det her lyder som noget pæn snak, der siges ved lejligheder, hvor stemningen er til det, f. eks. ved en afskedsfest.

Men jeg håber alligevel, at De nu ved, at der er realiteter bag ved. Der har været en masse kundskaber, der skulle fyldes på — en masse terpearbejde, der skulle gøres. Men på trods af det, eller måske netop midt i det, håber jeg, at De af og til har oplevet lidt af det, jeg har prøvet at sige noget om. Det, der lyder så højtideligt, når man prøver at formulere det, men det der også kan siges med et enkelt — måske lidt klicheagtigt ord: fællesskabet.

Jeg vil på skolens og på lærerstabets vegne sige Dem tak for fællesskabet i de fem måneder, og for alt det, De i det fællesskab har givet os. Tak, fordi De har været med til at gøre dette til en højskole — en skole, der har noget med livet at gøre.

Jeg vil ønske for Dem, at De i Deres arbejde fremover, enten De bliver sygeplejerske eller ej, vil være Dem selv; at De må give noget af Dem selv og derved være med til at skabe fællesskab mellem mennesker — et fællesskab midt i hverdagen — med ansvar, pligt og glæde. Det fællesskab, vi som mennesker er bestemt til.

Glimt fra SKOLEN

I slutningen af juli var skolen her vært for sygeplejehøjskolernes årsmøde. Der var 50 tilrejsende deltagere, og vi fik et par gode dage sammen.

1. august

ankom efterårsholdet 1966, og det er på 97 elever, som er kommet godt i gang.

Velkomstfesten

den 10. august med fhv. lærer ved F. H., nuværende forstander *Axel Nielsen*, Hoptrup, havde samlet overvældende tilslutning, og vi fik en god og værdifuld aften. *Axel Niensens* foredrag omtales andet sted i bladet.

1. september

påbegyndte lærer *Davidson* sit årskursus på Danmarks Lærershøjskole. Fra samme dato tiltrådte lærerinde, frk. *Agnete Uldall*, Holbæk, stillingen som vikar.

I slutningen af august var forårsholdet 1966 indbudt til gensynsstævne. Om dette stævne skriver et lokalblad:

Succesfyldt gensynsstævne

Nyt arrangement på Fårevejle højskole

Den 28. august arrangeredes for første gang på Fårevejle højskole et såkaldt gensynsstævne for de elever, som tidligere på året udgik fra skolen. Det blev en så stor succes, at man må regne med, at dette arrangement for eftertiden vil indgå i skolens liv som en fast tradition. Fra hele landet strømmede de tidligere elever til Fårevejle, og ialt mødte 40 elever af det forrige hold.

En del kom allerede om lørdagen, og

de fik så lejlighed til at se det store og dygtigt lavede underholdningsprogram, det nye elevråd stod for lørdag aften.

Bagefter fortalte tre af de tidligere elever, som nu havde været til optagelsesprøve rundt om i landet, om de krav, der stilles her, noget, der naturligvis interesserede nuværende elever meget.

Der var indkvartering på skolen, og søndag formiddag startede man med

gudstjeneste. Om eftermiddagen var der samvær mellem de tidligere elever og lærerstaben, hvor man klarlagde, om der er forhold mellem højskolens undervisning og de krav, der senere stilles — en meget frugtbar udveksling af synspunkter, som alene berettiger fortsættelsen af stævnet. At det så var så strålende vejr i weekend'en, gjorde naturligvis ikke arrangementet dårligere.

Axel Nielsen, Hoptrup Højskole:

Kultur og evangelium

Ved velkomstfesten for efterårsholdet 1966 havde vi forhenværende lærer ved F. H., nuværende forstander Axel Nielsen, Hoptrup, som taler. Axel Nielsen udtalte bl. a.:

»Det kulturelle« er et meget vidtfavnende begreb. Kultur er et resultat af menneskelig virksomhed, hvorved naturen er reguleret i visse retninger eller former.

Kulturplanter er fremavlet og udviklet af naturplanter, så de giver højere ydelse, eller er smukkere eller har andre fortrin fremfor »de vide« planter. Ligeså i dyrelivet, hvor der kan være tale om at tæmme »vilde« dyr og udvikle visse egenskaber i højere grad.

I folkelivet talte man i hvert fald tidligere om »de indfødte«, der var ukultiverede, i hvert fald uciviliserede. Det er man i dag ikke så tilbøjelig til, nu taler man om teknisk underudviklede folk, som må hjælpes — men teknik er vel også et udslag af højere kulturel udvikling, i hvert fald i én retning.

At beskæftige sig med det kulturelle, vil da sige at arbejde med en videre udvikling af egenskaber eller evner, som mennesket har fra naturens (skaberens) hånd.

Evangeliet er budskabet om, at Gud holder af sin skabning, og at han har

bevist dette ved at sende sin søn Jesus Kristus som redningsmand fra det, som ville ødelægge Guds verden, herunder os mennesker.

Forkyndelsen af dette budskab findes i Bibelen, og viderebringelsen, overrækkelsen om man vil, foregår i kirke, skole og hjem og overalt, hvor kristne bringer det videre til andre. Ingen kan tage patent på det. Det er for alle og til alle.

Hvad har nu »det kulturelle« og »forkyndelsen af evangeliet« med hinanden at gøre?

Undersøger vi Bibelen, vil vi (måske til vor overraskelse) finde, at den tilsyneladende ikke interesserer sig for et sådant spørgsmål. Bibelen interesserer sig ikke for abstrakte spørgsmål. Den beskæftiger sig med levende mennesker. Den fortæller om folk, som i deres hovmod satte sig op mod Gud, og som byggede Babelstårn og byer og afgudsbilleder og andre kulturprodukter, og som blev dømt. Ikke fordi de skabte disse ting, men fordi de ville sætte Gud fra styret og selv bestemme.

Og Bibelen fortæller om andre folk, som skabte kulturprodukter, der var til Guds ære, såsom skøn poesi, et højt udviklet skriftsprog, en smuk arkitektur, en højt udviklet retsorden, som hvilede på grundregler, der har været godtaget

op til vor tid. Forkyndelsen af evangeliet blev først betroet bibelens folk, efter at det var blevet skikket gennem årtusinders førelse »i tidens fylde«. Måske kan vi finde en hjælp til klaring af vort emne ved at betragte dette forhold.

Man kunne måske sige det sådan: Evangeliet er budskabet til alle, såvel naturfolk som kulturelt udviklede folk. Men det synes, som om der skal ske noget med naturfolket, før det kan høre budskabet. Det må »vækkes«, og der må ske en oversættelse af budskabet, før det kan overrækkes. Det er på en vis måde et kulturelt arbejde. (Jeg ville ønske, at ordet »folkelig« ikke var så belastet. Det er nemlig — ret forstået — det, der her er tale om. »Menneske først og kristen så«, som Grundtvig sagde).

Da Hans Egede kom til Grønland, kunne han ikke straks forkynde evangeliet. Det var heller ikke nok, at han først lærte eskimoernes sprog. Der måtte først dannes ord og begreber i deres »ordbog« og især i deres sind for »synd«, »retfærdighed«, »barmhjertighed« osv., og det tog år. Det tilsvarende har gentaget sig i Afrika og alle andre steder, hvor mennesker skulle »forkynde« det gode budskab.

Det er noget, der stadig må gentages, og det er spørgsmålet, om ikke det er en væsentlig side ved vort emne, at vi også i dag må gøre et lignende arbejde i det gamle kristne Europa. Der er ingen kommunikation fra kirken til det sækulariserede »moderne« menneske. Det er en kendsgerning, at evangeliet ikke høres af det 20. århundredes menneske. Årsagen er måske, at vi taler et sprog, som er 100—200 år gammelt. Her er en »kulturel« opgave: at lære at tale tidens sprog. Dertil kræves forståelse, hvilket igen forudsætter god tid og (især) god vilje.

Det var mere evangelisk, om man fra kirkeligt hold beskæftigede sig noget mere med dette end med fordømmelse af vor tids kultur. Kirken som revser gør oftest en ynkelig figur. Det er, som om revserne ikke har gjort sig nogen umage for at forstå tidens sprog, ej heller de problemer, som optager sindene. Det er

Aksel Nielsen

skæbnsvangert for begge parter. Her er tale om en kløft, som er værre end den såkaldte kulturkløft, der har været skrevet så meget om det sidste års tid.

Der er imidlertid to holdninger til kulturen (eller det »kulturelle«), som må afvises. Den ene er den falske optimisme, som hviler på den antagelse, at de kristne kan og skal redde kulturen, evt. ved en eller anden form for verdensforvandling. Her må forkyndelsen fastholde, at »det kulturelle« er menneskeværk og som sådant under dommen, »bliver til sidst til ruiner«, også det, der er skabt på kristen grund, er under samme hårde lov. Det er falsk og forløren idealisme at forkynde andet i denne sag.

Den anden holdning, som må afvises, er den lammende pessimisme, der giver sig udslag i kulturangst og verdensflugt. Her må forkyndelsen fastholde, at evangeliet forkynder Kristi sejr over det onde, og at hans ord »Mig er givet al magt i Himmel og på jord« har fuld gyldighed. Verden er Guds, men det er et af Djævelens snedige påfund (som han også prø-

vede at bluffe Jesus med), at verden er hans. Det er løgn. Vi må forkynde budskabet om Guds sejr over det onde, og vi må høre kaldet: Gå ud i verden, og vær lys og salt!

Den kristne er lige langt fra den falske optimisme og den lammende pessimisme. Han er realist. Han ved, at han i verden vil møde angreb fra den onde. Livet er en kamplads, og noget ingenmandsland gives ikke. Han sendes bestandig midt ud i verden. I troens gode strid, som i sandhed også er en strid på den kulturelle front. Thi her — altså ude i folkelivet — møder jeg det medmenneske, som har krav på mig og min tjeneste, og som skal have evangeliet forkyndt på sit eget modersmål.

Hvad det vil sige i praksis, vil vi prøve at sige lidt om. Det kan naturligvis kun blive antydninger i visse retninger.

Det første, jeg vil nævne, er det, som først melder sig for den, der har hørt evangeliet: nemlig deltagelse i socialt og filantropisk arbejde. Alt barmhjertighedsarbejde har jo sit udspring i Jesu lignelse om den barmhjertige samaritaner. At det er kirken, der byggede de første hospitaler og spedalskhedshjem, er velkendt.

Dernæst kan nævnes arbejdet for at skaffe bedre kår for de ringest stillede. Mange eksempler kan anføres, her skal blot nævnes, at det i England var kirkens folk, som gik i spidsen for politisk reformarbejde for at skabe bedre kår for kvinder og børn i miner og fabrikker. Desværre må vi nok indrømme, at på luthersk hold har vi været meget tilbageholdende her.

At skolen er kirkens datter, ved vi. Nu er datteren blevet voksen og selvstændig, men der er dog stadig mange kristne, som fik deres livsgerning på dette frontafsnit, hvor børn og unge oplyses og opdrages.

Digtning og anden kunst har gennem årtusinder fundet inspiration i evangeliet og fået opgaver i kirken. Billedkunsten og musikken er gennem århundreder nært knyttet til kirkens forkyndelse.

Hvorfor fortsætte med alt det, som er

kendt af enhver? Det er klart, at i et gammelt kristent land er al kulturel virksomhed sammenkædet med forkyndelsen af evangeliet. Og det er ligeå klart, at hvor evangeliet ikke længere høres, vil der ske en forandring i hele kulturlivet.

Det skulle endvidere være klart, at evangeliet ikke skal forkyndes for at »redde« kulturen. Det skal, om jeg så må sige, forkyndes for at redde mennesket. Og hvor Guds ord lyder rent og klart, vil det i kraft af sit indhold give den, som har øren at høre med frimodighed til at gå ud i sit kald og sin hverdag i taknemmelig lydighed mod sin Herre og i glad tjeneste for sin næste.

Lydigheden er total, og tjenesten kan omfatte alle hjørner af menneskelivet. Politik, kunst, teknik, landbrug osv. Enhver må på eget ansvar finde sin plads i tilværelsen og i sammenhængen efter de evner, han har, og den plads, som blev hans lod. Nogle får det kald at forkynde evangeliet. Ve dem, om de ikke slider i det for at forkynde »hele Guds råd«. Andre får kaldet som kokkepiger, ingeniører, forfattere, musikere, skuespillere, politikere, købmænd, bønder, lærere osv., skal altså gøre »det kulturelle« job i tilværelsen. Og ve os, om vi er dovne tjenere, som graver det betroede pund ned. Det kulturelle, det lyder så fint. Men det er altså noget for os almindelige mennesker — og samtidig er det også noget, som kan give løftning over hverdagens møje, når jeg hører et stykke musik, ser en film, læser et digt osv.

Deltagelse i det, som man kalder »kulturlivet«, altså kunst og videnskab, må da være en naturlig ting for en kristen. Dels ser han deri en opfyldelse af sin forpligtelse til at udvikle de evner og anlæg, han har fået givet. Dels betragtes disse ting som gaver, der er givet os til glæde og udbytte. Endelig er deltagelse deri en mulighed for at lære sin samtid at kende, for så vidt som der er tale om det, man kalder moderne kunst, litteratur, film, teater osv.

Den kristne er ingenlunde ukritisk i denne sin deltagelse, men han føler sig heller ikke kaldet til idelig og altid at

fremtræde som revser eller bedrevende korrekser. I tilfælde, hvor han føler, at det onde og destruktive breder sig og truer med at dominere, må han ufortrødent sætte en positiv indsats ind i åben kamp for sandhed og ret.

Fremfor alt må den kristnes indsats ikke være præget af surhed. En kristen er jo et menneske, som har hørt et glædeligt budskab. Glæde er et hovedord for ham. Og humor er en kristen dyd — som vi dog ingenlunde har patent på! Men den er en Guds gave (jfr. samtalen mellem Dorn og biskop Beugel i Kaj Munks »Han sidder ved Smeltediglen«).

Vort emne var: Forholdet mellem det kulturelle og evangeliets forkyndelse.

Sammenfattende kan vi sige, at det kulturelle som alt menneskeligt er smittet af synd og altså under dom. Men hvis evangeliet er det gode budskab om syndernes forladelse, må dette budskab også gælde menneskets kulturelle indsats. Her må vi sikkert erkende, at vi er i en spænding, men den er frugtbar. Vi kastes ud i verden med risiko for at miste livet. Men vi mener at have hørt et ord om, at den, som vil bjerge sit liv, skal miste det. Og så fortrøster vi os til Jesu bøn den sidste aften: Jeg beder ikke om, at du vil tage dem ud af verden, men at du vil bevare dem fra det onde.

Og så nynner vi stilfærdigt med på Grundtvigs salmelinier:

Du, som har dig selv givet,
lad i dig mig elske livet,
så for dig kun hjertet banker,
så kun du i mine tanker
er den dybe sammenhæng.

Axel Nielsen.

Efterskrift

Efter dette foredrag var der en dag følgende spørgsmål i skolens spørgsmålskasse:

Axel Nielsen sagde forleden aften, at »kulturen er faktisk en konsekvens af synden!«

Det er uforståeligt for mig. Hvordan skal udtalelsen forstås?

Axel Nielsen svarer:

Når man læser beretningerne i 1. Mosebogs første kapitler, ser man, at det er efter syndefaldet, mennesket får besked om at tage et kulturarbejde op, at gå i krig med torne og tidsler. Før den tid, da Adam og Eva var tilfreds med at leve i Guds nærhed, efter hans vilje, var der ikke behov for noget kulturarbejde. De skulle ikke selv forme deres tilværelses rammer. De var givet fra skaberens hånd i »Edens Have«, i paradiset.

Efter uddrivelsen af paradiset og efter brodermordet er det Kain og hans slægt, som skaber kulturprodukterne, som bygger byer, danner værktøj, skaber musik osv. Og det er dem, der bygger Babelstårnet, der er et udtryk for det menneskelige hovmod, som altid er den yderste spids af vor kulturvilje, når den er løsrevet fra Gud.

Derfor må vi bestandig høre ordet om dommen over alt menneskeværk, der »bliver til sidst til ruiner«. Vi må erkende vor totale syndighed.

Men dette domsord fritager os ikke fra at deltage i kulturarbejdet — men det er jo en anden sag, og det var vel egentlig det, foredraget handlede om!

Axel Nielsen.

*Et godt humør er mere værd
end guld og sølverpenge,
og deler du af skatten ud,
den varer dobbelt længe.*

*Og banker du en sludfuld nat
på lykkens lyse rude,
et smil vil oftest trænge ind,
hvor surhed stænges ude.*

*Thi smilet er en blomst, der gror
i kærlighedens have,
det kommer ikke med et krav —
men med en gylden gave.*

Gunnar Jørgensen.

Fra ELEVKREDSEN

Møder på Fårevejle Højskole

Onsdag den 12. oktober kl. 20:

Bibliotekar, frk. *Olga Bartholdy*. Emne:
»Russisk sind, belyst gennem russisk
litteratur«.

Frk. Bartholdy vil endvidere underholde på klaveret.

Onsdag den 9. november kl. 20:

Generalsekretær, pastor *Axel Nielsen*,
København, taler.

Onsdag den 7. december kl. 20:

Kirkens Korshær-aften. Sekretær *Mary
Andersen* taler.

Højskoleaftener i Hobro, Lillegade 7:

Lørdag den 15. oktbr. taler forstander
Krarup, Haslev.

Lørdag den 12. novbr. taler forstander
Nørgaard, Diakonhøjskolen, Århus.

Østvendssyssel højskolekreds, Hjallerup missionshus:

Lørdag den 22. oktbr. taler forstander
Edv. Jensen, Børkop.

Lørdag den 26. novbr. taler forstander
P. Jensen, Blåkilde.

KFUM og KFUKs lederhøjskole

for Storkøbenhavn afholdes i KFUK's
hovedforening 6 aftener i oktober og no-
vember 1966. Der er følgende emner på
programmet:

Kristne grundbegreber. Tekstbehand-
ling. Gudstjenesten. KFUM og KFUK i
dag.

Udførligt program fås hos *Iris Lund*,
Minervavej 66, Rødovre (70 27 32).

Huslig stilling

— forberedende undervisning

Unge piger, som ikke har eksamen, og
som derfor kunne ønske undervisning i
dansk, regning, fysik og kemi som for-
beredelse til sygeplejehøjskolen, kan få

huslig stilling her på skolen et halvt
eller helt år, inden højskoleopholdet be-
gynder (altså 1. februar eller 1. august)
og samtidig hermed modtage en sådan
forberedende undervisning. Løn: p. t.
450 kr. mdl. plus undervisning, kost og
logi. Henvendelse til Fårevejle Højskole.
Telefon 183.

Adresseforandringer

19—20 Søren Larsen, Køllegårdsvej 62,
Herlev.

S 21 Hedvig Pihl, Nørregade 25, Neksø.

S 51 Elly Møller, Holmevej 263, Høj-
bjerg.

S 52 Ruth Andersen (f. Grewsen),
Dyssegården 15¹, Holstebro.

54—55 Tove Juul (f. Christensen),
Hybenvej 26, Virum.

56—57 Elna Pedersen, Havrelund, Nors,
Thisted.

56—57 Marita Zacharias (f. Petersen),
Gyldenrisvej 22² tv., Kbh. S.

F 59 Annie Friedrichsen (f. Almlund),
Istedgade 102² tv., Kbh. V.

F 60 Bente Jørgensen, Hegnskroen 14,
Lyngby.

F 61 Karen Marie Hansen, C/o Jens
Jørgensen, Herborg.

F 61 Inger Jensen, Løvholmen 15²,
Vanløse.

F 62 Jønbjerg Jacobsen, Statshospitalet,
Sønderborg.

F 63 Inger Marie Larsen, Statshospita-
let, Augustenborg.

F 64 Lisbeth Andreasen, Amtssygehu-
set, Lemvig.

F 64 Anita Kærup, Sankt Lukas Stiftel-
sen, Hellerup.

F 64 Ruth Christiansen, Skovvej 8,
Frederiksberg, Sorø.

E 64 Lilli Andersen, Grønningen 3,
Uhrhøj, Vejle.

F 64 Ruth Ostersen, Centralsygehuset,
Holstebro.

Gave:

Fra fru A. M. Bitsch, Silkeborg, har vi
modtaget 50 kr. Tak.